

ЕГИПЕТСКИ

ЗАГАДКИ

ГОДИНАТА НА
КОБРАТА

Paul Doherty
Year of the Cobra
Copyright © 2006 Paul Doherty

ГОЛ

ДОХЪРИ

ГОДИНАТА НА КОБРАТА

Превод от английски
Ралица Кариева

КНИГОИЗДАТЕЛСКА КЪЩА

tryst, 2009

© Ралица Кариева, превод, 2009 г.
© Виктор Паунов, библиотечно оформление и корица, 2009 г.
© Книгоиздателска къща „Труд“, 2009 г.

ISBN 978-954-528-935-4

*В памет на Карълайн Мери Фокс –
забележителна и даровита жена,
която почина на 18 април 2004 г.*

Основни действащи лица

ФАРАОНИ

Секуенре
Амосис
Тутмос III
Хатшепсут
(Хатусу)

}
Войнствени фараони от Осемнайсетата династия (1550–1323 г. пр.Хр.), поставили началото на великата Древноегипетска империя и прочистили Царството на Двете земи от нашествието на хиксосите

ЦАРСКИЯТ ДВОР

Аменофис
(Аменхотеп) III,
Великолепния

НА АМЕНОФИС III
фараон на Египет в продължение на трийсет и девет години, когато царството на Двете земи достига апогея на своята мощ

Тийи¹

Велика царица и царска съпруга на Аменофис III, родена в Египет като дъщеря на Туйа и Хуйа² от град Ахмин

престоолонаследник
Тутмос

очевидно предполагаем наследник на Аменофис III

принц Аменофис
(Аменхотеп IV),
по-късно Ехнатон
(Ехнейот)
и с тронно име
Неферхеперуре

наричан също Забуления, Големия еретик, Уродливия, Плашилото; познат в историята като Ехнатон, по-малък син на Аменофис III и Тийи

Ситамон

дъщеря на Аменофис III и царица Тийи

¹В други транскрипции Тий, Тие, Тийе, Тийа, Тия, Тайе – бел. прев.

²В други транскрипции срещани също като Туя и Яя; мумиите им са намерени в неразграбена гробница в Долината на царете и заедно с мумията на Сети I се смятат за най-добри образци на балсамирането – бел. прев.

ЧЕДАТА ОТ КАП (ЦАРСКИЕ ЯСИ)

Хоремхеб (Харемхаб)	генерал
Рамзес	първ приятел на Хоремхеб
Хюйи ³	първи царедворец (дипломатически пратеник по време на събитията)
Майа	царски ковчежник по време на събитията
Мерире	главен жрец през периода
Пентжу	царски лекар

ЦАРСКИ ДВОР (НА ЕХНАТОН)

Ехнатон/ Аменофис IV	фараон
Нефертити	Велика царица и съпруга на Ехнатон, дъщеря на Ай
Мекетатон	} деца на Ехнатон
Меритатон	
Анхсенатон, <i>по-късно</i>	
Анхсенамон	
Тутанкатон, <i>по-късно</i> Тутанкамон	
Хийа ⁴	митанийска принцеса, една от второстепенните съпруги на Ехнатон

ПРАТАТА ОТ АХМИН

Ай ⁵	първи министър на Ехнатон, баща на Нефертити и на Мутноджмет, брат на царица Тийи
Мутноджмет ⁶	по-малка дъщеря на Ай

³В други транскрипции Хуи – бел. прев.

⁴В други транскрипции Кия – бел. прев.

⁵Според други източници Ея – бел. прев.

⁶Също Мутноджмет – бел. прев.

Нахтимин полубрат на Ай
(Нахтмин/Минахт)

ДРУГИ:

Амендуфет	придворен писар
Набила	тиванска дама
Маху	началник на полицията при управлението на Ехнатон, висш сановник при Тутанкамон
Джарка	помощникът на Маху
Супилиум	хетски цар
Зананза	хетски принц
Небамум	полковник от египетската армия
Мерт	съпруга на Джарка

ВЪВЕДЕНИЕ

Осемнайсетата династия (1550–1323 г. пр.Хр.) отбелязва един от върховете, ако не и връхната точка от развитието на Древноегипетската империя по отношение както на вътрешната, така и на външната политика. Това е период на великолепие, разкош и триумфален империализъм. Той е обаче и време на големи промени и бурни събития, най-вече през последните години от управлението на Аменхотеп III и бързото възкачване на трона на Великия еретик Ехнатон, довело до горчив сблъсък между религиозните идеологии на фона на все по-осезаемата заплаха от настъпващата империя на хетите.

Аз имах големия късмет да получа достъп до този древен документ, за който се твърди, че е – с думите на една по-нова епоха – „пълната и откровена изповед“ на човек, живял в околната буря: Маху – началник на полицията на Ехнатон, и на неговите наследници. Маху ни се разкрива като доста зловеща фигура – отговарял е за сигурността в империята, затова му се е налагало да бъде бдителен. Тази изповед като цяло съвпада със свързаните с Маху свидетелства, открити от други археологически източници – като откритията при Ел-Амарна, града на Атон (Ахетатон) или предметите от собствената му гробница, в която така и не е бил положен. Като един проникателен наблюдател на своето време, Маху е бил човек, чиято ръка почти непрестанно е била на дръжката на меч (вж. Историческата бележка).

Изглежда, Маху е написал изповедта си значително време след бурните години, които бележат края на Осемнайсетата династия. Водел си е записки, които по-късно преписва, вероятно по време на краткото управление на Рамзес I (около 1307 г. пр.Хр.). Ръкописът на Маху е преведен цели шестстотин години по-късно, през VII в. пр.Хр., на демотично писмо, и е преписан отново по време на Римската епоха на смесица от латински и *койне*⁷. Неговата изповед, която реших да публику-

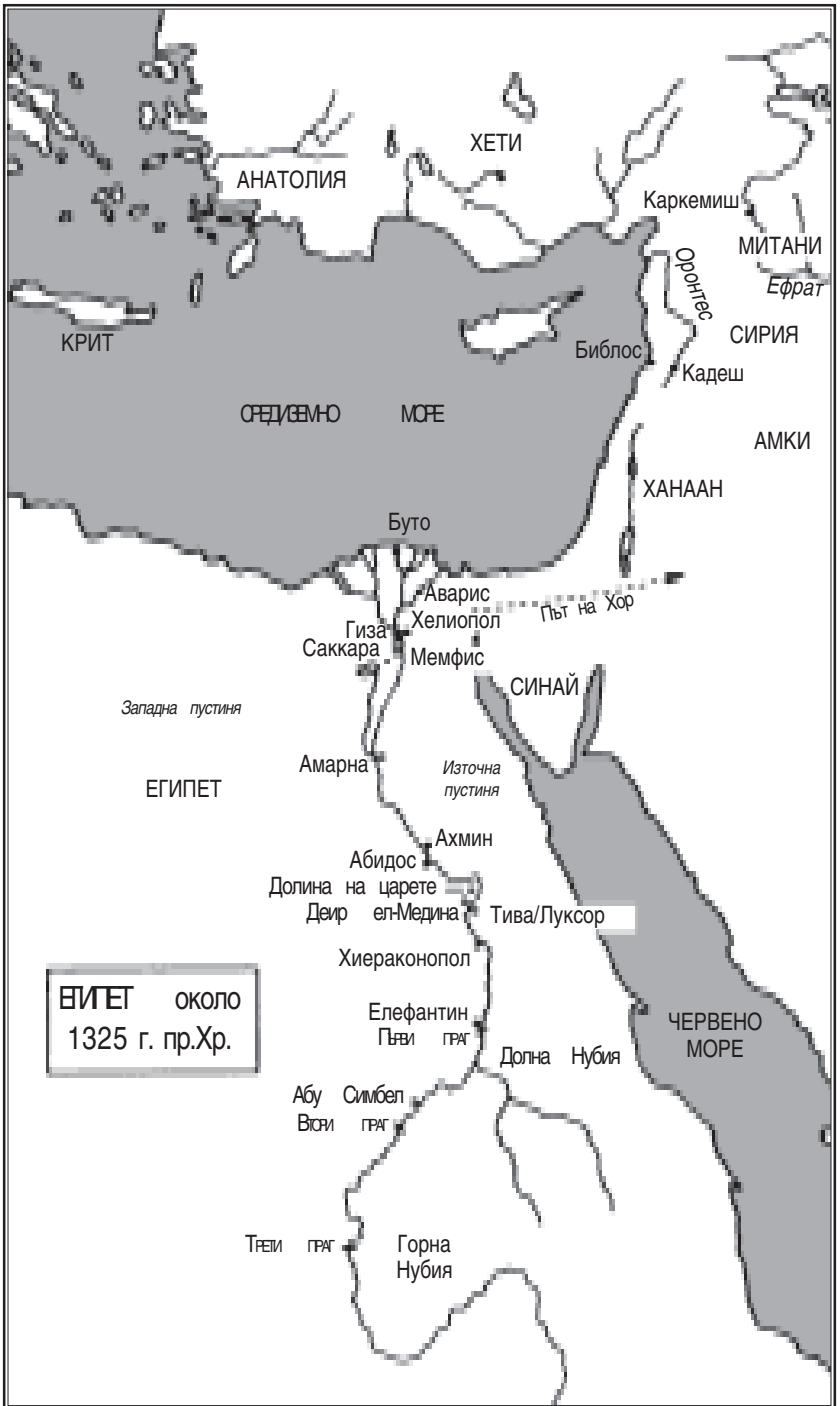
⁷Койне е първият диалект на обикновените хора в Елинистическа Гърция, букв. обикновен. Става основа на лигва-франка – бел. ред.

кувам като трилогия, отразява тези различни периоди в превода и поправките. Така например Тива е гръцкият вариант на Уасет⁸, а някои други собствени имена (без да споменавам йероглифите) се дават с различни тълкувания от отделните преводачи и преписвачи.

В първата част на трилогията – „Възходът на Атон“, Маху описва въздигането и падението на Ехнатон: мистериозното изчезване на този фараон, опита на неговата царица Нефертити да завземе властта, както и бруталната ѝ и трагична смърт. Във втората част – „Възкачването на Тутанкамон“, Маху размишлява върху мистерията около тези драматични събития. Той и останалите от Кап – вече господари на Египет, но свързани от вечните връзки на детството – все още не могат да се отърсят от случилото се и се страхуват от онова, което може да последва. Страховете на Маху се оказват повече от оправдани. Могъщ узурпатор, който се представя за Ехнатон, се появява при Делтата и подсилва заплахата от гражданска война. Маху трябва едновременно да се справи с тази ситуация и да се опита да разбере какво наистина е станало с някогашния му господар. В резултат от тези си търсения той попада на изключително опасни за бъдещето на Египет тайни, като и на скандална информация за Хийа, втората съпруга на Ехнатон, а отгоре на всичко е въвличен в смъртоносно политическо съперничество с подлия лорд Ай. Накрая Маху плаща своята дан на това противопоставяне и години наред е поставен под домашен арест. Призован е отново в двора по много зловеща причина: младият фараон Тутанкамон страда от сериозна умствена болест...

Сега „Годината на Кобрата“ подема разказа на Маху: състоянието на Тутанкамон се влошава, но явен наследник няма. Хетите, враговете на Египет, напредват през Ханаан, а Ай продължава със сложните кроежи. Паяжината е оплетена, капаните са поставени...

⁸По-нататък в книгата Град на скиптѐра – бел. прев.

ПРОЛОГ

Ааку-т: огнената кобра върху короната на фараона

*Онази, дето разравя жаравата и я разплава
с остри пламъци, убиващи за миг и без пощада.*

Онази, срещу която сме безсилни.

Онази, край която никой не минава безопасно;

Онази, дето се въздига към господаря си.

Онази, остра като ножове,

господарка на Двете земи,

дето помита враговете с уморено сърце,

дето се въздига треперееща пред Безгрешния.

Често цитирам тези стихове от Книгата на мъртвите. Те описват пътуването на душата през Ам-дуат, подземния свят, покрай Гългачите, онези, които пият кръв и се хранят с плът. Не вярвам нито дума, но поезията ми харесва; харесва ми описанието на огнените езера, огращащи пусти брегове, на които градовете на мъртвите се издигат с ужасяваща красота. Защо ми харесват, ще попитате? Ами да речем, че те по някакъв начин описват моя живот, или поне по-голямата му част. Истина е, че съм бродил сред Полетата на благословените, дето сините и белите лотоси се отварят и затварят по желание, дето въздухът е изпълнен със сладкия аромат на зюмбюли и упойващата зеленина на пролетта, дето белите ибиси се извисяват под синьото очистено от

дъжда небе и дето и слънцето, и луната, и целият цвят на нощта блестят с нестихваща красота. Толкова благословен съм бил. Държал съм златни бокали, украсени с драгоценни камъни, и съм преглъщал виното от Кару и Ханаан. Ял съм най-сочно месо и най-избрани плодове. Познал съм телата на най-красивите жени с напоени в парфюм перуки и блеснали от страст очи на кошута, изписани със син, зелен и черен въглен. Държал съм ги в прегръдките си, под звъна на проблясващите бижута по извитите им в Неченет, рая на плътските удоволствия, тела.

Разхождал съм се из рая и съм бил кичен с всички знаци на властта като служител на фараона. Бил съм шпионин, предател и воин. Дъвкам съм облаците прах на битките измежду ескадроните колесници. Ужасяващи сблъсъци на Менфит, Накту-аа и Мариану – момчетата със здравите юмруци, най-смелите в царството – вплетени в бой с копие, меч, щит и боздуган, наред Червената земя или покрай блатата на Нил: такива кръвопролития не са ми чужди. Бил съм се в смразяващата чернота на пустинната нощ и под такова изгарящо слънце, че скалите се пропукват и разпадат. Бродил съм из бойни полета, гдето мъртвите се подуват, пръсват и вмирисват, а земята е сякаш издялана от лешояди с рошави крила. Познал съм ужаса да бъдеш преследван от нощни хищници, от убийци, последователи на Червенокосия Сет, с пльзгащи се в тъмнината остриета или прелитащи през въздуха стрели. Защо ли? Защото съм Маху от меджаите, някогашният началник на полицията при Великия еретик – онзи, чието име е отречено зави-наги – Ехнатон.

Ето, изрекох името му. Великия еретик! Вече го няма, него и останалите. Аз съм един старец, довлечен обратно в Тива заедно с дневниците си, написани на моя собствен *търт итит*, таен код. Божествения Рамзес,

Могъщия бик, Онзи с най-красиви форми, Хор на Запада, Убиец на народите на деветте лъка желае животът ми да бъде разказан за неговите собствени тайни цели, а може би и не толкова тайни. За фараона аз съм мостът към миналото, защото всички останали вече преминаха в безкрайната тъма. Само старият Маху остана от славното минало на Египет. Наредено ми е да напиша всичко, което знам.

Използвам дневниците и записките си, но навестявам и мъртвите. Древните хроники описват как преди много десетилетия, на прага на смъртта, един от фараоните накара един жрец да бъде удушен и изпратен да подготви пътя му. По време на заточението чух подобна история и това ми напомня колко зловеци представители на човешкия род съм срещал през всичките си странствания. За един се сещам веднага, учен от царството Понт, което се намира на брега на Голямата зелена вода на изток. Отишъл на юг, отвъд Праговете, след което се насочил към непроходимите джунгли на запад, за да посети племената, дето обитават земите около крайбрежието. Разказа ми за един вожд, който, когато желаел да общува с мъртвия си баща, накарвал да удушат дванайсет роби, за да бъдат изпратени в Подземния свят да зададат въпросите му. Попитах този учен защо точно дванайсет роби. Мъжът се усмихна и по лицето му прочетох, че се забавлява:

– Ами за всеки случай, ако някой се загуби в тъмното. От всичките дванайсет все един ще намери пътя.

– А как получава отговорите?

– Ами – отвърна този голям лъжец, – вождът очаква да му се присънят, а ако това не стане, изпраща нови дванайсет.

Смешна история, само че единственото, дето аз мога да изпратя във вечната нощ, е собствената ми душа, макар да се съмнявам дали изобщо имам такава. А ако имам,

не знам дали душите на другите ще ме чакат. Душите на всичките ми познати: Хюйи, Майа и останалите.

Вчера дойдоха и взеха ръкописа ми. Главният писар, Надзирател на Дома на пратениците, дойде да ме разпита: тлъст, арогантен мъж, надут от мисълта за собственото си величие, както кобрата се надува с отрова. Доведо личния си секретар да записва всяка моя дума – един младеж, който ме зяпаше с изумление. И има защо! Очите ми са хлътнали, зъбите – щръкнали, кожата ми е жълтеникава и груба. Някога черната ми коса е вече снежнобяла. Едва ли е срещал мнозина осемдесет и шест годишни старци, способни да опишат толкова живо дните на Великия еретик. Главният писар – името не си спомням – нарича себе си „очите и ушите на фараона“. Идеше ми да отвърна, че господарят му е доста сляп и глух, ала се въздържах. Искан да обобщи написаното от мен. Настани дебелината си задница на един мек стол и се вторачи в мен с жален поглед. Аз бях полегнал на няколко възглавници, вече замаян от няколко бокала вино и с леко извърнатата глава, сякаш ме тревожеше повече дупката от плъхове, която прислугата бе опитала да запълни със смес от препържена котешка лой и змийско масло.

– Ти си Маху от меджаите – започна той. – Майка ти е починала, когато си бил още много малък, нали? Баща ти е бил полковник в пустинния патрул. Живял си с леля си Изития; мразел си я и си наел човек да я убие.

– Мразя плъхове – отвърнах поглед от дупката в стената и го погледнах.

– Маху, трябва да отговаряш на въпросите ми.

– Защо?

– Защото Божествения, да бъде безкрайно здравето му и да се радва на вечна благословия, да живее милион години, да бъде помазан от Озирис, иска така.

– За какво му е, о, тлъсто свинско печено?

– Обидите са пясък на вятъра, Маху.

- За теб съм лорд Маху.
- Това е вече минало.
- Но моето минало, дебелако!
- Божествения може да нареди да бъдеш набиг на кол.
- И с по-лошо са ме заплашвали.
- Ти си еретик.
- Не ме обиждай – понечих да се изправя аз. – Не ме заплашвай, дебелако!
- Значи не се страхуваш да умреш?
- Нищо подобно не съм казал.
- Но фараонът ще те възнагради. Повече вино – може би дори хесета от храма, която да те топли нощем?
- А дали ще може две?
- Възможно е.
- Ще отговоря на въпросите ти, дебелако, и ще се старая да не те обиждам.
- Добре тогава, нека повтора въпроса си...
- Няма нужда. Прав си за баща ми и майка ми. Да, наистина мразех Изития – тя уби майка ми...
- Нямах доказателство.
- Тя беше кучка. Казах на Собек, моя стар другар, че тя е издала за връзката му с едно от украшенията на фараона, наложница от царски харем. Него заточиха в един затворнически оазис, а любимата му бе разкъсана жива от диви зверове.
- Била е наложница на Аменхотеп III Великолепни, бащата на Великия еретик, нали?
- Да.
- А Собек е отраснал с теб в Царската ясла?
- Също като мен той беше Чедо от Кап в Дома за пребиваването в единия край на двореца Малгата в покрайнините на Тива. По-късно Собек избяга от оазиса. Стана господар на Подземния свят, цар на бедните квартали на Тива, след което получи отново благоволенieto на двореца и се върна там.

- А останалите Чеда от Кап?
- По-късно Хюйи стана Надзирател на Дома на пратениците, Държач на ветрило отдясно на фараона, Син на царя в Нубия.
- Да, да, а другите?
- Майа – мъжът, който искаше да бъде жена, обожателят на Собек, бе най-великият финансист, живял някога в земята на То-мери.
- Трябва да си спомняш и други имена.
- Мерире, жрецът – свих рамене аз. – Хоремхеб, величествен като Монту по време на война, и Рамзес, неговият помощник – войници от глава до пети, убийци до мозъка на костите си.
- А ти беше?
- Все още съм, внимавай.
- Значи всички сте израснали заедно в Кап заедно с Великия еретик?
- Не, с него съдбата ме срещна случайно. Баща му го бе прокудил в една изоставена част на двореца и го принаждаваше да крие лицето си. Нарекох го Забуления.
- Да, така е.
- Това беше, преди по-големият му брат – Тутмос, да бъде отровен.
- Дебелакът вдигна ръка:
- И Великия еретик да стане фараон. Негова беше двойната врата на Великия дом – замълча и размаха ветрило пред дебелите си потни бузи. – А всичките му глупости за Единствения бог, Атон, отхвърлянето на египетските богове, най-вече на Амон Ра, бога закрилник на Тива? Преместил се от Уасет и построил нов град на стотици километри на север. И ти си подкрепял всичко това?
- Прочети изповедта ми.
- Чел съм я. Казваш, че всичко било резултат от влиянието на майката на Еретика, царица Тийи, и онези, които наричаш групата от Ахмин.

Аха, стигнахме до същността! Онова, което всички търсеха: истината.

– Групата от Ахмин – усмигнах се аз. – Преди много години хиксосите били прогонени от Египет.

– Познавам историята ни.

– Замълчи и ще научиш още нещо. Така, сред нашествениците хиксосо били и хабиру⁹ – царете пастири – и най-вече едно конкретно племе – исраар. Те вярвали в идеята за Единствения бог, който е избрал от народа им да се роди месия – свих рамене. – Хабиру, заедно с клана исраар, накрая били прогонени от Египет заедно с останалите хиксосо. Те обаче се върнали, с мир, през Долината на сенките на изток в Червените земи. Използвали тамошните пещери да погребат мъртвите си и да нарисуват своята история.

– А, да, а ти си ги унищожил, нали така?

– Трябваше, за да предпазя любимите си хора.

– Това ще рече твоя слуга Джарка и Мерт, съпругата му. Те произхождат от хабиру. Къде се намират сега?

– Мъртви, надявам се, далеч от пипалата ти.

– Да се върнем на групата от Ахмин – смени гладко темата тлъстият писар. – Хабиру се заселили в града Ахмин. Станали знатни благородници, по-големи египтяни от египтяните и служели на бога на града. Как му

⁹За *хабиру* вече стана дума и в предишните две книги от трилогията на Маху, но тъй като тук играят най-решаваща роля, ето още малко информация за тях. Повечето учени смятат, че хабиру е социална група от хора, която се е намирала в периферията на обществото в Ханаан. Тези хора са били без гражданство и препитание. Някои са предлагали услугите си като наемни войници, други са се препитавали с разбойничество. *Хабиру* се срещат в текстовете от Мала Азия, Мари, Нузи и Вавилон. В Египет те се срещат за първи път по времето на Аменхотеп и се споменават като наемни работници по времето на Рамзес II. Възможно е двата термина – *хабиру* и *иери* – да са свързани по някакъв начин, въпреки че е ясно, че те в никакъв случай не са напълно идентични – бел. ред.

беше името? А, да, Мин, богът на плодородието. Тайно обаче – присви очи той, – тайно обаче хранели мечти за Единствения бог и месията, който ще ги освободи и ще им даде собствена земя от мляко и мед.

– Поне някои от тях – отвърнах аз и се опитах да овладея паниката си, – най-вече царица Тийи – истинска красавица, която привлякла вниманието на Аменхотеп III Великолепни. Той бил толкова омагьосан от нея, че отказал да се ожени за която и да е чужда принцеса. Тийи станала неговата Велика царица. Родила двама синове и три дъщери, от които единствено Ех... – спрях се навреме. – Единствено Великият еретик оцелял до по-напреднала възраст. Бащата на Аменхотеп винаги е бил против женитбата на сина си за Тийи, както и всички жреци на Амон в Карнак и Луксор. Те знаели за легендите за хабиру, за техния Единствен бог и мистериозния месия.

– И Тийи донесла всичко това със себе си при женитбата си за Аменхотеп?

– Да, скрито зад идеята за Атон, Слънчевия диск, който се издига в цялото си великолепиe. По това време Атон вече е бил приет като бог в Египет; Тийи просто доразвила идеята. Аменхотеп с радост приел това, както и всичко останало, свързано с нея.

– И тогава се родил Великият еретик.

– Да, родил се със странно лице и крайници – жреците го нарекли Гротеския.

– Той наистина е бил странен – замисли се главният писар. – С онова тясно лице и издължена челост, странни очи, с женствени гърди и ханш. Виждал съм рисунките. Или поне онези, които са запазени – въздъхна той.

– Мислех, че вече всички са унищожени, както и статуите, гравюрите, молитвите и дори градът му.

– Всички са изровени, макар че някои успяха да ни се изплъзнат – вдигна чаша ябълков сок и отпи внимател-

но. – Същото се отнася и до един-двама души, като теб самия. Моля, продължавай. Говореше за Гротеския.

– Жреците искаха да убият Великия еретик още при раждането му. Тийи успя да ги склони да го пощадят и го отгледа, като скришом го учеше на тайното знание за Единствения бог – направих физиономия. – Не беше трудно. Великия еретик мразеше жреците на Амон, както и баща си, който го бе отхвърлил. Сприятелихме се. Аз му помагах да унищожи враговете си и да, подкрепях го и като фараон.

– А ударът срещу Тива и жречеството на Амон? Опозоряването и падението на министрите на баща му? Преместването в Ахетатон, Града на Атон?

– Да, да, да.

– Но това не е всичко – изсъска писарят, – не ми казваш всичко. Знаем това от другите Чеда от Кап. А, между другото, пропусна един, като ги изброяваше.

– Хоремхеб, Рамзес, Хюйи, Майа, Собек, Мерире – кой липсва?

– Пентжу, лекарят.

– А, да – отвърнах аз с готовност, – съвсем го забравих.

– Дали наистина, Маху?

– На този етап – вече да.

– Но има и още около Великия еретик, нали? Съпругата му?

– Разбира се... – отвърнах полугласно аз и се загледах през прозореца и лазещата по перваза муха.

Дървените капаци бяха затворени, а няколко слънчеви лъча се провираха подобно на някоя от картините на Ехнатон. Разбира се, помислих си, тя винаги беше там – винаги е било така и винаги ще бъде: като частица от душата ми, частица от сърцето ми, красивата жена, Нефертити – с подобна на огнен облак коса около златистото лице, с онези странни сини очи, непоносимо

чувствени устни, сладна походка, леко отметната назад глава и полуоткрехнати тежки клепащи.

Писарят се приведе и ме докосна по коляното.

– Обичаше ли я, Маху? Така си написал в изповедта си.

– Да, обичах я.

– И въпреки това си я убил?

– Не съм я убил! – почти изкрещях аз. Налягалите при вратата наемници се размърдаха, но главният писар махна с ръка и те се отпуснаха.

– Извърших законната ѝ екзекуция – обясних аз, – по заповед на Царския кръг – същите онези хора, които тя кроеше да унищожи.

– Такова коварство – изрази недоумението си на глас той. – Дори собствения си баща!

– Ай! – възкликнах. – Първоизточникът на толкова много проблеми.

– Защо смяташ така, Маху?

– Ай беше водачът на групата от Ахмин. Той се присламчи към Великия еретик, когато последният се ожени за Нефертити. Ай беше брат на Великата царица Тийи. Когато групата от Ахмин се нанесе в Тива, в преизподнята трябва да не е останал нито един демон.

– Какво те кара да смяташ така?

– Всички дойдоха да служат на Ай. Той стана първи министър на Великия еретик, негов везир, личен жрец, всичко, което зет му пожелаеше. Ай заговорничеше с безподобно умение и тънкост. Ще изрека името му – не мога повече да го наричам Великия еретик: Ехнатон стана фараон, Нефертити – негова царица. Опитаха се да поведат Египет към култа към Атон, Единствения бог. Отърсиха се от праха на Тива и основаха нов град. Знаеш какво последва: Нефертити роди на Ехнатон пет дъщери.

– Говори се, че Ай, собственият ѝ баща, е отговорен за това.

– Така твърдят. Падението на Нефертити обаче дойде от това, че не можа да роди син и от арогантността ѝ да се смята за равна на фараона.

– А Хийа – прошепна главният писар и се приведе леко, – дребната закръглена митанийска принцеса, тихият пристан на Ехнатон – не може да не си я спомняш, Маху? Нефертити затвори утробата ѝ с отровни мехлеми. Твоят приятел Пенгжу, лекарят, я пречистил и тя заченала син от Великия еретик – писарят сви рамене изящно, подобно на Майа някога.

– А и Хийа – продължи той с равен глас – заченала незаконно дете от Пенгжу, син, когото скрили при митанийците. Ай го издирил и го довел обратно в Тива само за да умре. Погребан е някъде в Долината на царете, нали?

Гледах безизразно. Някои тайни щеше да се наложи сами да разкрият.

– Така Хийа станала причина за разрива между Великия еретик и съпругата му – размахва ветрилото против мухи той. – Нефертити била прогонена в северния дворец на Ахетатон и тогава се случило...

– О, да, тогава то се случи! – разбрах какво искаше да знае дебелият писар: истината за съдбата на Ехнатон. Дали е бил убит от жена си и дъщеря си? Или е избягал в Ханаан, откъдето се появи и узурпаторът, който твърдеше, че е нашият фараон?

– Значи – размърда се неспокойно върху възглавниците тлъстият писар – Ехнатон се е изпарил в мрака, а останалите сте убили Нефертити. Дори собственият ѝ баща, Ай, дал съгласието си.

– Да.

– И всички заедно сте се заели да управлявате Египет от името на малолетния Тутанкамон, сина на Великия еретик от Хийа. Той се оженил за своята полусестра, Анхесенамон, дъщеря на Великия еретик. Толкова ли е приличала на майка си, Нефертити?

– Като един лотос на друг – засмях се аз. – А, между другото – посочих ветрилото си аз, – никога не съм управлявал Египет. С това се занимаваха Ай и останалите. Аз бях просто настойник на младия Тутанкамон.

– Докато Ай не те е изпратил в изгнание. И те е извикал отново кога?

– А, да. Когато Тутанкамон стана на шестнайсет години и започна да проявява тревожни промени в настроението си, когато започна да се държи повече като дете, отколкото както подобава на Носителя на двете корони, Държача на жезъла и тоягата, Любимия син на Амон Ра.

– Какво се случи след това? – попита главният писар тихо.

– Какво се случи след това? – залюлях се върху възглавничките. – Знаеш какво се случи! Ай и останалите бяха записани в прочистване от вярата в Единствения; Аетатон бе изоставен на разрухата. Старите богове на Египет начело с Амон Ра отново бяха на почит. Армиите на Египет излязоха от границите на империята, за да срещнат враговете ни. Злато и сребро, налози от чужди принцове отново започнаха да се леят в Египет.

– Какво се случи? – повтори той многозначително. – Какво стана... нали се сещаш, към края?

– Това искаш да видиш в изповедта ми, нали?

Той кимна, без да откъсва очи от моите.

– Ще го напишеш.

– О, да – изскърцах в отговор, – ще пиша!